

Hrvatsko društvo za vestibularnu rehabilitaciju Hrvatskoga liječničkog zbora

Siniša Maslovara¹✉

¹Nacionalna memorijska bolnica „Dr. Juraj Njavro“ Vukovar

SAŽETAK. Vestibularna rehabilitacija (VR) predstavlja planiran, individualno prilagođen sustav vježbi kojima se značajno ubrzava fiziološki proces središnje kompenzacije oštećenoga vestibularnog sustava. Godinama su postojali prijevori o važnosti i učinkovitosti toga načina liječenja, ali brojne randomizirane prospektivne kliničke studije dokazale su značenje VR-a, kao i povoljan učinak VR-a na brzinu i stupanj oporavka bolesnika. Gotovo dramatičan napredak dijagnostičkih i terapijskih mogućnosti vezanih uz vestibularne poremećaje i želja za praćenjem tih promjena doveli su do inicijative za osnutkom Hrvatskog društva za vestibularnu rehabilitaciju.

Priča o Hrvatskome društvu za vestibularnu rehabilitaciju Hrvatskoga liječničkog zbora (HDZVR HLZ) počinje doktorskom disertacijom *Utjecaj farmakoterapijskog i rehabilitacijskog načina liječenja benignog paroksizmalnog pozicijskog vertiga (BPPV) na brzinu oporavka i kvalitetu života oboljelih*, obranjenom 2009. godine na Medicinske fakultetu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, kojom je inicijator i prvi predsjednik Društva Siniša Maslovara stekao zvanje doktora znanosti. Sudjelovanje na tome projektu potaknulo je ne samo doktoranda, već i njegovu mentoricu, prof. dr. sc. Silvu Butković Soldo, ali i velik broj njihovih suradnika na veće zanimanje za probleme dijagnostike i liječenje vrtoglavica. To je rezultiralo formiranjem multidisciplinarnoga tima sastavljenoga od liječnika, fizioterapeuta i medicinskih sestara te dramatičnim napretkom u dijagnostici i liječenju vestibularnih poremećaja u ORL poliklinici Opće županijske bolnice Vukovar.

Potreba za osnutkom društva koje bi se bavilo vestibularnom rehabilitacijom nametnula se kao logičan slijed događanja već na početku intenzivnijega bavljenja vestibularnom problematikom. U liječenju vrtoglavica posljednjih je desetljeća došlo do značajnoga napretka i uz klasično farmakoterapijsko, i vrlo rijetko kirurško, sve se više primjenjuje rehabilitacijsko i psihoterapijsko liječenje. Još pedesetih godina prošloga stoljeća britanski su liječnici Robert Cawthorne i Colin Cooksey uveli u medicinu vestibularnu rehabilitaciju (VR) kao oblik liječenja poremećaja ravnoteže. Ona predstavlja planiran, individualno prilagođen sustav vježba kojima se značajno ubrzava fiziološki proces središnje kompenzacije oštećenoga vestibularnog sustava. Godinama su postojali prijevori o važnosti i učinkovitosti toga načina liječenja, ali brojne randomizirane prospektivne kliničke studije, koje su učinjene tijekom posljednjih desetljeća, dokazale su značenje VR-a, kao i povoljan učinak VR-a na brzinu i stupanj oporavka bolesnika. Ubrzani, gotovo dramatičan napredak dijagnostičkih i terapijskih mogućnosti vezanih uz vestibularne poremećaje i želja za praćenjem ovih promjena doveli su do inicijative za osnutkom HDZVR-a.

Širenje spoznaja o VR-u

Odlukom Osnivačke skupštine HDZVR-a od 7. travnja 2013. u hotelu Osijek u Osijeku osnovano je Hrvatsko društvo za vestibularnu rehabilitaciju kao 132. stručno društvo HLZ-a, sa sjedištem u Općoj županijskoj bolnici Vukovar. Za

✉ **Adresa za dopisivanje:**

Izv. prof. dr. sc. Siniša Maslovara, dr. med., Nacionalna memorijska bolnica „Dr. Juraj Njavro“ Vukovar, Županijska ul. 35, Vukovar, e-pošta: sinisa.maslovara@ob-vukovar.hr

predsjednika društva izabran je dr. Siniša Maslovara, za prvoga dopredsjednika dr. Petar Drviš, a za tajnicu dr. Tihana Mendeš. Cilj osnutka Društva bio je širenje spoznaja o VR-u kao vrijednoj terapijskoj metodi i njezina popularizacija među zdravstvenim djelatnicima. Iako Društvo djeluje relativno kratko, nakon desetljeća rada značajno je veća primjena metoda VR-a negoli je to bio slučaj u vrijeme osnutka Društva. Za to su zaslužna brojna predavanja članova održana na skupovima u zemlji i inozemstvu, velik broj radova objavljenih u svjetskim znanstvenim časopisima, kao i brojne publicirane knjige odnosno udžbenici članova Društva. Tako je u izdanju Veleučilišta „Lavoslav Ružička“ u Vukovaru 2011. godine, dvije godine prije osnutka Društva, objavljena *Vestibularna rehabilitacija* autorskoga dvojca Siniša Maslovara – Silva Butković Soldo. *Dijagnostika i rehabilitacija benignog paroksizmalnog pozicijskog vertiga* i *Najčešći vestibularni poremećaji* istoga autorskog dvojca objavljene su 2017., odnosno 2019. kao sveučilišni udžbenici Medicinskoga fakulteta i Fakulteta za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. Knjiga-udžbenik *Najčešći vestibularni poremećaji* dobila je 2019. Godišnju nagradu za izdavaštvo „Andrija Štampar“ Medicinskoga fakulteta u Osijeku. Iste godine, dopredsjednik društva Petar Drviš i predsjednik Siniša Maslovara koautori su sveučilišnoga udžbenika *Otorinolaringologija s kirurgijom glave i vrata* Medicinskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu (urednik Petar Drviš, Naklada Redak, Split, 2019.). Sveučilišni udžbenik Medicinskoga fakulteta i Fakulteta za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku *Multidisciplinarni pristup vrtoglavicama* autora Alena Sekelja, Siniše Maslovara i Silve Butković Soldo nastao je 2021. godine kao svojevrsna posveta tečajevima trajne medicinske izobrazbe (TMI), naslovljenima *Nove spoznaje u dijagnostici i liječenju vrtoglavica*. U izdanju Medicinske naklade iz Zagreba 2022. godine objavljen je sveučilišni udžbenik *Otoneurologija* autora Siniše Maslovara i suradnika, prvi cjelovit i sveobuhvatan udžbenik posvećen tomu interdisciplinarnom području u Hrvatskoj. Glede popularizacije VR-a, ali i širenja najnovijih spoznaja o vrtoglavicama općenito, vjerojatno je od najvećega značenja bila brošura *Dijagnostika i liječenje vrtoglavica – suvremeni pristup*, tiskana pod pokroviteljstvom u Zagrebu 2021. godine i podijeljena liječnicima opće medicine i mnogim specijalistima otorinolaringologije i neurologije.

Istraživanja, znanstveni radovi, tečajevi i radionice

U okrilju ORL poliklinike Opće bolnice Vukovar, pod vodstvom predsjednika društva dr. Siniše Maslovara, provedena su brojna istraživanja koja su rezultirala izradom velikoga broja znanstvenih radova, kao i obranom, uz već spomenutu, još dviju doktorskih disertacija: *Uloga vestibularnih evociranih miogenih potencijala kao pokazatelja stanja oporavka oboljelih od benignog paroksizmalnog pozicijskog vertiga* dr. Tihane Mendeš (2018.) i *Utjecaj vestibularne rehabilitacije na kupularno i otolitičko osjetilo kod pacijenata s unilateralnom i bilateralnom vestibularnom hipofunkcijom* dr. Anamarije Šestak (2021.).

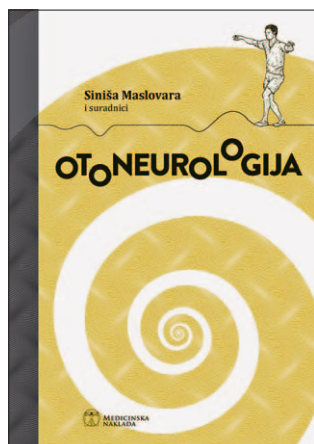
Društvo je dosad organiziralo osam vrlo uspješnih i dobro posjećenih poslijediplomskih tečajeva TMI-ja prve kategorije *Nove spoznaje u dijagnostici i liječenju vrtoglavica* održanih u Vukovaru, Osijeku i Zagrebu, a u listopadu 2017. godine održan je i Prvi hrvatski tečaj TMI-ja s međunarodnim sudjelovanjem *Vestibularna rehabilitacija*, jedan od prvih takvih skupova u Europi.

SLIKA 1. VESTIBULARNA REHABILITACIJA AUTORSKOGA DVOJCA SINIŠA MASLOVARA – SILVA BUTKOVIĆ SOLDO, OBJAVLJEN U IZDANJU VELEUČILIŠTA „LAVOSLAV RUŽIČKA“ U VUKOVARU 2011. GODINE PRVI JE UDŽBENIK KOJI SE BAVI TOM TEMATIKOM U HRVATSKOJ

SLIKA 2. INSTRUKCIJSKI TEČAJ TMI VESTIBULARNA REHABILITACIJA ODRŽAN JE U VUKOVARU OD 28. DO 29. LISTOPADA 2022.

SLIKA 3. OTONEUROLOGIJA
AUTORA SINIŠE MASLOVARE
I SURADNIKA OBJAVLJENA
U IZDANJU MEDICINSKE
NAKLADE IZ ZAGREBA PRVI JE
CJELOVIT UDŽBENIK
U HRVATSKOJ POSVEĆEN TOM
INTERDISCIPLINARNOM
PODRUČJU

U sklopu različitih skupova u zemlji i inozemstvu održane su brojne praktične radionice, među kojima treba istaknuti *hands-on* tečajeve održane posljednjih godina u Vukovaru, kojima je za provedbu VR-a osposobljen značajan broj zdravstvenih djelatnika. Tijekom akademske godine 2009./2010. u Vukovaru je uveden u sklopu predmeta Fizioterapija III na Stručnome studiju fizioterapije Veleučilišta „Lavoslav Ružička“ nov kolegij Vestibularna rehabilitacija, koji od iduće školske godine postaje samostalnim predmetom u nastavi, a od akademske godine 2020./2021. uveden je izborni predmet Vestibularna rehabilitacija u okviru Studija fizioterapije u Orahovici pri Fakultetu za dentalnu medicinu i zdravstvo Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera.

Smjernice i priznanja

Radne skupine, sastavljene uglavnom od članova Društva, izradile su dijagnostičko-terapijske *Hrvatske smjernice za dijagnostiku i liječenje benignog paroksizmalnog pozicijskog vertiga (BPPV-a)* (*Liječnički vjesnik*, 2016., str. 335–42) i *Hrvatske smjernice za vestibularnu rehabilitaciju jednostranih i obostranih vestibularnih oštećenja* (*Liječnički vjesnik*, sv. 9, br. 19, 202., str. 271–84).

Članovi društva su stekli brojna priznanja, a među važnijim postignućima treba istaknuti sljedeća: doc. dr. sc. Tihana Mendeš dobila je nagradu za mlade znanstvenike na Prvome hrvatskom audiološkom kongresu s međunarodnim sudjelovanjem 2017. godine; izv. prof. dr. Siniša Maslovara je početkom 2019. godine, kao dotad jedini predstavnik Hrvatske i šire regije, izabran za člana Bárányjeva društva, najprestižnije svjetske organizacije koja se bavi problemima ravnoteže; izv. prof. dr. sc. Petar Drviš dobio je 15. veljače 2021. Nagradu KBC-a Split za znanstveno-stručni doprinos, i to za rad sa značajnim čimbenikom odjeka. Inače, izv. prof. dr. Siniša Maslovara dobitnik je i većega broja odličja HLZ-a, uključujući najveću Nagradu „Ladislav Rakovac“, a 2023. godine predsjednik Republike Hrvatske odlikovao ga je Redom Danice hrvatske s likom Katarine Zrinske za osobite zasluge u zdravstvu. Trenutačno je izv. prof. dr. sc. Siniša Maslovara pisanjem poglavlja o vestibularnoj rehabilitaciji uključen u međunarodni projekt stvaranja udžbenika *Otologija i otoneurologija*, koji uređuju prof. dr. sc. M. Tayyar Kalcioğlu iz Sveučilišta Medeniyet u Istanbulu i prof. dr. sc. Herman Jenkins iz Sveučilišta Colorado u Denveru, a objavit će ga svjetski poznati izdavač Springer iz Švicarske.

